

En dag med musik, dans og fortælling

- måske lidt status på arbejdet med de himmerlandske folkemusiktraditioner.

Lørdag den 13. august 2022 kl. 14-23

Rebildspillemandene Gruppe 1 gæster Broby Gamle Skole

Program

14-16 Folkemusikalsk samvær, foredrag om spillemandsmuseet, kaffe
16-18 Danse- og spilleværksteder
18-19.30 Middag
19.30-23 Bal

Gruppe 1 består af

Gunner Friis (violin),
Arne Skou (violin),
Jens Peter Hansen (tværfløjte),
Kai Bylling (guitar),
Niels Jørn Østergård (harmonika)
Else Schmidt (klaver og harmonika)
og
Anders Christensen vil hjælpe med danseinstruktioner

Priser

Eftermiddag 100 kr, 80 for medlemmer
Middag 90 kr.
Aften/Bal 100 kr, 80 for medlemmer

Tilmelding

Inge Daniels Beck, idb@post6.tele.dk, tlf. 2046 7812

Betaling på dagen eller på forskud til bankkonto 1551 2400449, anfør Rebild og husk navn

Gruppens historik

Denne starter i slutningen af 1960'erne, hvor flere af gruppemedlemmerne blev aktive med musik. Vistnok den mere "hårdtslående" musik, der var toneangivende dengang. Det udviklede sig til en rejse, der kom til at omfatte dansemusik, festmusik og folkemusik, med den himmerlandske spillemandstradition som ballast.

Med oplæring og indlevelse hos de gamle spillemande, der blev vores læremestre. Og med base på himmerlandsmusikkens faste tilholdssted, Spillemandsmuseet i Rebild, oprettet 1951. Her lagdes fundamentet til den videreførelse og aktive udøvelse, der nu har været kendetegnet for gruppen i over 50 år.

Gruppe 1's medlemmer er aldersmæssigt omkring de 70 (i hvert fald de fire). I dag må gruppen i folkloristisk sammenhæng betegnes som "de gamle", med det ansvar og forpligtigelse, det indebærer. Rejsen for gruppe 1 har haft to sideløbende forløb. Nemlig hele vejen igennem den såkaldte folkemusikrevival fra 1970'erne og frem, samtidig med at den lokale festmusik har været praktiseret til familiefester, baller m.v.

Uddybende bemærkninger.

Spillemandsmuseet i Rebild fik en central placering indenfor den voksende interesse for traditionel dansk folkemusik, der voksede frem fra 1970'erne.

Museet havde da allerede eksisteret i ca. 20 år, med spillemanden Evald Thomsen og skovløber Emil Blicher som ildsjæle og frontfigurer. Her fik den himmerlandske folkemusik sit center og hjemsted. Det betød bl. a., at de "gamle" fik mulighed for at give deres viden og kunnen videre til de næste generationer af spillemænd.

Den begyndende dokumentation og indsamling af folkemusiktraditioner hentedes i Himmerland, Nogle af de første markante resultater: Samarbejdet mellem spillemanden Evald Thomsen og folkemindeforskeren Thorkild Knudsen resulterede i stribevis af optagelser og bekendtskaber med himmerlandske og nordjyske spillemænd. Senere udviklede det sig til markante indsamlinger rundt om i Danmark, oprettelse af folkemusikhuset i Hogager, Folkemusikhuse, Folkemusikhusringen m.v., og i det hele taget en voksende brug af folkekultur på undervisningssteder og foreninger.

For museet fra 1970'erne og de næste årtier frem styrkedes Rebilds anseelse som samlings- og mødested for den traditionelle folkemusik. Kendt blev afholdelse af seminarer og kurser, med et gæstepanel af nogle af de mest kendte spillemænd, visesangere og dansere fra hele landet. Rigtig mange unge spillemænd fra det ganske Danmark tog turen til Rebild, lod sig undervise og inspirere.

For Rebildspillemændene og i høj grad medlemmer af gruppe 1 betød disse årtier en lang række turneer og optrædener i hele Danmark. Revivalen gav sig udslag i, at spillemandsmusik kunne bruges i alle sammenhænge f. eks. forretningscentre, handelsstandsforeninger, byfester, folkemusikklubber, kulturelle arrangementer, koncerter m.v. Et eksempel: International kongres i Bellacentret. 15 minutters velkomstmusik, og så tilbage til Jylland igen. Gruppen var selvfølgelig en blanding af de gamle og så vi unge. I front var i mange år spillemanden Otto Trads, men selvfølgelig også andre, "Bas Emil", Ejner Christiansen, Børge Hyldgård - for blot at nævne nogle.

Trads-familien hørte til en af de gamle himmerlandske spillemandslægter, der kom på museet i 1950'erne - sammen med bl.a. Justesens, Lassen, Niels Jørgensen, Jens Jensen o.m.fl. Otto Trads døde i 1989.

Museet var i disse år aktiv omkring de store indsamlingsprojekter, der foregik i samarbejde med Dansk Folkemindesamling, Folkemusikhuset i Hogager og en lang række enkeltpersoner. Nævnes skal blot projekter som, Læsø, Als (Østhimmerland), Skiveegnen, Randers, Vendsyssel osv. Især video og lyd er vigtige elementer i disse indsamlinger. I dag rummer Museum Rebild et landsdækkende folkemusikarkiv, med bl.a. samlingerne fra det nedlagte Folkemusikcenter i Hogager, museets eget arkiv, samt en lang række privatarkiver. Flere af gruppe 1's medlemmer er aktive i arbejdet med folkemusikarkivet.

Himmerlandstraditionen

Gruppe 1 viderefører den himmerlandske spillemandsmusik, som de gamle overleverede, og som de igen havde efter deres læremestre. Det er f.eks. musik efter Tradsfamilien, Justensen, Lassen, Evald Thomsen o.m.fl.

For gruppe 1 er det vigtigt at arbejde med musikken, dens indhold og praksis. Det giver sig udslag i konkrete projekter.

Først skal nævnes formidlingen af Trads repertoire og erindringsbogen, der kom i 1980.

Et stort arbejde er lagt i at bruge og dokumentere musikken af og efter Jens Frederiksen fra Als i Østhimmerland. Vel nok en af Himmerlands mest navnkundige spillemænd, der levede fra 1853 til 1943. Vi spiller og udbreder kendskabet til

Frederiksens egne kompositioner, og de mange melodier og danse, han indsamlede. Danse, som ældre folk i Als i 1980'erne stadig kunne vise og forklare. Det blev forøvrigt til en CD plade, "Traditioner Mødes", med Frederiksen-musikken.

De senere år har gruppe 1 arbejdet med indholdet i Ullidsbøgerne. Nodebøger fra 1820'erne, optegnet af en himmerlandsk bonde dreng fra Ullids. Her arbejdes med et repertoire, der er afvigende fra det, vi kender. Perioden i starten af 1800-tallet er kendetegnet af de mange modedanse, der kom til Danmark. Interessant i denne sammenhæng er, at vi her har nogle af de første versioner af danse, der senere hen er blevet kaldt folkedanse. Bl.a. en forløber for ottemandsdansen, der vel nok har været den mest populære turdans i Himmerland. På indeværende tidspunkt er gr 1 inde over overvejelser omkring en publikation og en lydudgivelse.

Gruppe 1 er også i front med formidling af den himmerlandske spillemandsmusik, med bl.a. særlige nodesamlinger, lydbånd til undervisning. Men først og fremmest undervisning og inspiration til dem, der har lyst at være med. Hver onsdag i vinterhalvåret har vi et undervisningshold for alle instrumenter med ca. 18 deltagere. Her styrkes fødekæden til den fortsatte videreførelse af den himmerlandske folklore. Her giver vi vores arv videre.

I Broby vil vi fortælle, vise film og give eksempler på undervisning og formidling. Musikværkstederne skal prøve himmerlandske melodier. Danseholdet skal bl.a. prøve nogle af de danse, vi indsamlede i 1980'erne og atter har genoplivet. Og som indgår i gruppens repertoire til søndagsballerne på museet, en tradition der startede allerede i 1951. Og som i dag på skift betjenes af Rebild Spillemandslaug's fire orkestre. Danseinstruktionen vil i Broby blive varetaget af Anders Christensen, med hvem vi har samarbejdet med omkring de store indsamlinger, bl.a. i Himmerland i 1980'erne.

Vi håber, at dagen i Broby vil give et nogenlunde aktuelt billede af folkemusikken og folkekulturen i Nordjylland. Og selvfølgelig masser af dejligt samvær omkring musik og dans.

Niels Jørn Østergaard

Støttet af

**STATENS
KUNSTFOND**

